

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-83.1-30>

УДК 811.111.004.7

Підколесна Л.А., Коротка Н.В.

Державний університет інфраструктури та технологій

СУЧАСНИЙ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРС ЯК ДОПОМІЖНА ЛАНКА ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. Стаття присвячена аналізу основних методів вивчення англійської мови через призму застосування інтернет-ресурсу, висвітлюються основні сучасні погляди щодо впливу мережі на ефективність засвоєння матеріалу, досліджуються позитивні та негативні наслідки використання можливостей інтернету та пропонуються пропозиції щодо удосконалення такого способу засвоєння мови. Акцентується увага на думках окремих вчених щодо застосування англійської мови під час вивчення англійської мови, а також враховуються законодавче визначення поняття «інтернет». Крім того, наводяться практичні приклади застосування можливостей мережі через різні програми, які у подальшому підлягають аналізу з приводу можливості застосування користувачами. Враховуються різні підходи до вивчення англійської мови та зазначаються основні шляхи удосконалення такого механізму.

Ключові слова: Інтернет-ресурс, комп'ютерна програма, інтерактивність, методологія, мережа.

Pidkolesna Lyudmyla, Korotka Nataliia
State University of Infrastructure and Technologies

MODERN INTERNET RESOURCES AS AN AUXILIARY LINK IN THE STUDY OF ENGLISH

Summary. The article is devoted to the analysis of the basic methods of learning English through the prism of the use of an Internet resource, highlights the main modern views on the impact of the network on the efficiency of learning, examines the positive and negative consequences of using the Internet and offers suggestions for improving this method of language acquisition. Attention is drawn to the thoughts of individual scholars on the use of English in the study of English, and also takes into account the legislative definition of the term "Internet". In addition, practical examples of the application of network capabilities are presented through various programs, which are further subject to analysis regarding the possibility of application by users. Different approaches to learning English are taken into account, and the main ways of improving such a mechanism are outlined. The latest trends in the development and formation of the modern English language used on the Internet in general and online diaries in particular are analyzed. The study is based on real users from various social and age groups (including students, pupils), which allows us to conduct a comparative analysis and determine the dominant directions of relevant processes in modern English, used for communication in a virtual environment, as well as ways to learn it best. It also describes the experience of using Internet resources in teaching students English in the framework of virtual communication. The article substantiates the need to use the Internet to increase the motivation of students in the subject of "foreign language." We consider resources that develop students' language competencies. The article indicates the correct procedure for the most effective learning of the English language, starting from the registration stage on a specific resource, ending with ways to expand vocabulary and thorough study of grammar. Conclusions are generated on the basis of positive and negative experience of using the Internet in learning English. The main problem areas were also identified and the mechanisms for minimizing them and improving the mechanism of language learning were studied.

Keywords: Internet resource, computer program, interactivity, methodology, network.

Постановка проблеми. На теперішній час використання сучасного інтернет-ресурсу (світової мережі), як одного із способів за допомогою якого здійснюється вивчення англійської мови є надзвичайно важливим. Розвиток інтеграційних процесів та обраний європейських шлях Україною потребує додаткової уваги вивчення впливу мережі при засвоєнні англійської мови. Однак в розрізі цього питання виникають проблеми пов'язані з підвищенням ефективності, застосування інтерактивних ресурсів та додаткової розробки методології з цього питання. Вказані сфери похідні одне від одного та потребують додаткового аналізу з урахуванням сучасної тенденції глобалізаційних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню вказаної тематики приділяє увагу велика кількість вчених, зокрема (А.С. Птушка, О.С. Жолдак, В.В. Тавро, Т.М. Шелест, Дж. Шейлз). А.С. Птушка визначає що перспективою є подальше удосконалення рекомендацій щодо вивчення англійської мови через мережу,

однак не вказує які конкретно способи для цього пропонуються. В той же час П. Шарма зазначає, що використання інтернету відіграє важливу роль при вивченні ділової англійської мови. І. Кошман аналізує ефективність технологічних засобів на процес вивчення іноземних мов. Н.М. Коптюг пропонує при використанні інтернет-ресурсів під час вивчення англійської мови добирати додатковий матеріал, вже після чого пояснювати особам про сутність виконуваного завдання. Враховуючи вищевикладене виникла необхідність у більш детальному дослідженні зазначеної тематики.

Виділення не вирішених частин загальної проблеми. У розрізі досліджуваного питання науковцями не в повному обсязі встановлено вплив сучасної мережі на вивчення англійської мови з урахуванням особливостей застосування вже існуючих підходів до зазначених процесів. Також проблемою є відсутність додаткових способів щодо удосконалення вивчення англійської мови.

Мета статті. З огляду на вищевикладене основною метою статті є дослідження впливу

мережі під час вивчення англійської мови через призму застосування засобів, за допомогою яких здійснюється процес засвоєння нових знань, дослідити та розширити основні прогалини та проаналізувати новації у цій сфері з наданням пропозицій удосконалення вивчення англійської мови. Основними завданнями є проаналізувати сутність інтернет-мережі, встановити форми вивчення англійської мови з урахуванням останньої, визначити основні недоліки та сформулювати пропозиції щодо методології.

Виклад основного матеріалу. У сучасному суспільстві розвиток технологій з кожним днем удосконалює рівень життя людства. За допомогою мережі у великому обсязі задовольняються потреби окремої людини чи певної групи. Базою для цього виступає інтернет, завдяки якому провадяться як освіта, самоосвіта, особисті та професійні інтереси. Так, відповідно до діючого законодавства – Закону України «Про телекомунікації» (далі – Закон), інтернет – це весвітня інформаційна система загального доступу, яка логічно зв'язана глобальним адресним простором та базується на Інтернет-протоколі, визначеному міжнародними стандартами [1]. Основною метою використання такого ресурсу є формування вмінь його застосування, оскільки вказаний вид на теперішній час є відокремленим та особливим [2, с. 128]. З розвитком освіти відбувається і поглинання інформаційного простору в ці процеси, тобто останні є інтегрованими. Для того, щоб засвоїти на досконалому рівні отримані знання необхідно опанувати технічними знаннями щодо використання комп'ютерних та інших технологій, які пропонуються мережею. Основою для цього є гіперпосилання, пошукові системи (наприклад, Google), проведення конференцій для обговорення та обміну інформацією, створення особистих кабінетів для вивчення мови в різних комп'ютерних програмах та мобільних додатках (з рейтингуванням), фактичні переписки та чати, доступ до матеріалів інформаційного простору шляхом поєднання з запитуваною інформацією через пошукові системи.

Протягом дослідження можна відокремити наступні особливості використання мережі під час вивчення мови: масштабність (полягає у широкому відтворенні лексики під час обміну інформацією, саме завдяки цьому англійська мова є найбільш популярною у всьому світі); збагачення мовленнєвими засобами (тобто формування мови продовжується і на теперішній час з додатковими словесними та фразеологічними оборотами); абстрактність (інтернет породжує порівняння слів між загальним та детальним та надає можливість їх розуміння у переносному сенсі з подальшим уточненням у специфічних сферах розвитку наукової думки); короткість викладу думки (через використання мережі користувачі для вираження та спілкування не використовують у повному об'ємі слова, а скорочуючи їх зазначають під час обміну інформацією, наприклад *mind your own business (MYOB)*). Основними проблемами цих особливостей є те, що вони поширюються на певну категорію користувачів. Зокрема, в ході використання специфічного сленгу нівелюється вікова група, тобто більш старшому поколінню стає важче зрозуміти вираження думки більш молодією епохою користувачів.

Важливим аспектом вивчення англійської мови є використання комунікативного підходу, який означає певний вектор розуміння засвоєного матеріалу та подальше використання мови для фактичного спілкування та розвитку мовленнєвих навичок. Мережа допомагає розвинути розмовні вміння та акцентує увагу на граматиці як основи для правильного застосування мови. Здійснюється порівняння, узагальнення, а також присутнє абстрактне мислення та візуалізація. Тобто зіставляються між собою раніше невідомі слова з предметами у свідомості того, хто навчається. Для розвитку комунікативних навичок важливим є відбір тих ресурсів, які допомагають вивчити мову. Для такого вибору доцільним є розроблення власного списку інтернет-посилань, окрім вже доступних письмових джерел отримання інформації.

Постає питання про те, яким чином завдяки використанню можливостей світової мережі здійснюється вивчення англійської мови. Видами інтеграції інтернет-ресурсу під час навчання є використання друкованих матеріалів, реєстрація веб-сторінок, застосування можливостей мережі для комунікації, реєстрація в комп'ютерних програмах, тощо. Основною метою такого використання є формування комунікативних навичок у особи. Завдяки цьому здійснюється подальше спілкування з представниками інших країн, тим самим запозичуються діалектичні особливості використання мови для її подальшого удосконалення та застосування на практиці. Крім того, завдяки мережі здійснюється мінімізація часових витрат для безпосереднього контакту з автентичним носієм мови. Достатньо за допомогою певних комп'ютерних програм виконати авторизацію та контактувати із зворотного боку, а також відпрацювати набуті раніше знання та засвоювати нові. У цьому аспекті можна виокремити основні форми роботи з такими програмами: 1) формування лексичного запасу (саме завдяки останньому коло тематик для спілкування стає ширшим); 2) фактичне удосконалення мовлення; 3) приділення уваги письмовій практиці та граматиці (як фундаментальних основ) [3]. Перш за все такі програми на відміну від друкованих засобів (за допомогою яких було вивчення англійської мови до появи інтернету) мають інтерактивний характер, що проявляється у швидкому доступі до розшукуваних матеріалів завдяки гіперпосиланням; вибірковості завдань з аудіювання, перевірки правильності виконаних завдань (через відповідні запити пошукових систем); необмеженості у кількості запитуваної інформації. Отже, проаналізувавши зазначені форми та засоби можна стверджувати, що вони спрямовані на досягнення кінцевої мети – це використання англійської мови під час комунікації, завдяки власній інтерактивності. На підтвердження вказаної думки доречно зазначити визначення Р.П. Мільруда про те, що інтерактивність – це певна сублімація та взаємодоповнення досягнутої комунікативної мети і результату використання мовних засобів [4]. Оскільки тільки при постійному перебуванні у середовищі носіїв мови надається можливість більш ефективно її засвоїти. Додатково за структурою мережу можна розподілити на дві сфери:

комунікативну (програми для обміну інформацією, електронна пошта, чати, соціальні мережі) та інформаційну (матеріали в яких викладено програми навчання). Останніми є відповідні сайти, які містять тести, вправи, завдання та загалом тренують навички, які під час засвоєння матеріалу, так і після фактичного вивчення. Сайти надають можливість ознайомитися та поглинути взаємодію з міжкультурним середовищем. Серед деяких з них можна запозичити культурні особливості мови, що вивчається, так би мовити не будучи присутнім на території такої країни. Також, завдяки великій кількості інформації відсутня необхідність у фактичному відвідуванні та присутності в англійських державах. Особливо гострим питанням в ході дослідження та вивчення мови є не тільки зосередження уваги відносно учня/студента, а й викладача. Виникає питання про те, чи можуть останні підтримувати інтеграційні процеси. І на цей випадок в мережі також наявні сайти, які розглядають питання викладання та опанування педагогами нових знань. Фактично є можливість не тільки дослідити теоретичні засади цього питання, а й з колегами (з різних куточків світу) обговорити антагоністичні питання, що виникають при застосуванні нових методологій та запропонувати власні шляхи вирішення зазначених проблем. Основними формами вивчення англійської мови з застосуванням мережі в залежності від рівня знань є індивідуальні заняття (увага приділяється тільки одному учню), групові заняття (беззаперечним плюсом є можливість обговорення вивченого матеріалу), інтенсивний курс (означає короткий тривалість навчання).

З подальшим розвитком мережі виникають не тільки інформаційні сайти, а й згадувані раніше комп'ютерні програми. Серед великої кількості інформації особі необхідно визначитись з конкретним вектором (наприклад вивчення граматики чи удосконалення лексики), що є важким для сприйняття у зв'язку з надмірним навантаженням. Тому для більш коректного розуміння необхідної інформації такої категорії учнів/студентів (звичайній людині) потрібен відповідний наставник, завдяки якому підвищується якість вивчення матеріалів [5]. У випадку відсутності такої можливості кожна людина може скористатись навчальними програмами. Серед основних та найбільш актуальних програм є BBC Learning English за допомогою якої можна вивчити мову з нижче середнього «level» та пропозицією ознайомлення з транскрипцією, що є дуже зручним для початківців та учнів. Додатковою є можливість розвитку вимови. Іншою цікавою платформою у цьому аспекті виступає Exam English (сайт) для підготовки іспитів таких як IELTS, TOEFL з перевіркою рівня знань мови. Фактично за допомогою цих та інших ресурсів людина може реалізувати власні потреби у пошуку роботи, туризмі та будь-який із сфер життєдіяльності.

Основним мінусом є їх обмежена доступність. Так, для використання певних програм особі необхідно здійснити підписку та оплату, що свідчить про комерціалізацію цієї сфери. Для прикладу, якщо це є необхідним звичайному студенту українського навчального закладу, то з урахуванням соціального забезпечення останнього та вартості

такої послуги, переважна більшість замислиться з приводу додаткових витрат та обере більш традиційні та доступні способи вивчення іноземної мови, що свідчить про використання більш застарілої інформації порівняно з сучасною мережею. Прикладом є онлайн – платформа English Puzzle, за допомогою якої здійснюється тренування сприйняття на слух та визначення правильних граматичних форм. Але, після певного етапу використання програма пропонує здійснити оплату для доступу до більш широкого та в той же час деталізованого згідно з обраним профілем обсягу матеріалу. Однак, беззаперечним плюсом вказаних програм є індивідуальний підхід, через проведення тестувань на рівень знань та формування визначених завдань саме для тієї особи, яка проходила опитування. Якщо порівнювати роботи викладача з навчальними програмами, то наставник у цьому розумінні самостійно обирає який матеріал необхідно надати учню, в той же сама особа при використанні відповідних додатків може самостійно обрати програму.

Без результативного методологічного підходу та відсутності досвіду у пошуку інформації особа яка навчається може помилково сприймати зміст досліджуваного питання та неправильно узагальнити і представити кінцевий результат. Основним завданням викладача є спонукання учня/студента до вивчення англійської мови за допомогою інтернет-ресурсу. Враховуючи сучасний педагогічний підхід та реформування національної освіти використання нових технологій допомагають забезпечити індивідуальний підхід до навичок і умінь кожної особи, що навчається.

Окрім інтерактивного методу вивчення англійської мови є також так званий проектний метод, який полягає у виконанні особою, яку навчають певного завдання в межах визначеного наставником проекту. Основним змістом останнього є виконання спільних групових завдань, розподілення по видовим інтересам, обмін інформацією між групами, виконання письмових завдань. Саме цей метод тісно пов'язаний з інтерактивним, в аспекті реалізації проектів в інтернеті [7]. Так, накопивши певні знання будь – яка особа може обмінюватися отриманою інформацією під час проектних робіт. Це є позитивним наслідком, однак одним із негативних є відсутність чіткого розуміння вивчення певного матеріалу особою, тобто необхідна участь викладача (як досвідченого фахівця) у цій сфері, який комплексно проаналізувавши знання особи може правильно застосувати навчальну програму. Педагог виступає не в ролі зовнішнього наставника, а партнера під час використання можливостей мережі. Для більш ефективного засвоєння матеріалу необхідно встановити до якої групи навчального типу належить особа: візуал (тобто учень/студент, який здатен сприймати інформацію за допомогою відтворених символів), аудіал (засвоєння матеріалу через звукові символи та знаки: прослуховування музики, аудіювання, тощо), кінестетик (розвиток навичок та умінь шляхом власного досвіду: виконання практичних та індивідуальних завдань). Для кожного з зазначених типів наявний індивідуальний підхід.

Враховуючи викладене, слід зазначити, що основним шляхами удосконалення використання інтернет-ресурсу для вивчення англійської

мови є: 1) розширення обмеженої у кількості запитуваної інформації; 2) мінімізація або повна ліквідація оплати під час навчання через навчальні програми; 3) проведення додаткових занять з педагогічними працівниками на предмет використання останніми сучасних методів викладання; 4) формування доступності участі викладача для створення сприятливих умов подальшого засвоєння матеріалів учнем/студентом. Вказані пропозиції при їх подальшому аналізі слід враховувати в розробці відповідних методичних рекомендацій.

Для складання подальшої ефективності необхідно удосконалювати писемне мовлення. З цією метою можна запропонувати виконати такі дії: зареєструватися на відповідних ресурсах (соціальні мережі, програми, веб-сайти), вказати певні питання іншомовному носію інформації та розповсюдити аналогічні листи якомога більшої кількості людей, очікувати на відповідь та через деякий час почати спілкування з останніми. Інтернет надає змогу брати участь в обговореннях, через різні форуми з опублікуванням. За допомогою таких платформ здійснюється зворотній зв'язок з іншими сторонами.

Основними плюсами при використанні мережі є вирішення таких завдань як: безпосереднє використання матеріалів мережі найрізноманітнішого рівня складності; удосконалення навичок читання, аудіювання на базі першоджерел, а також вмінь вираження власної думки під час обговорення між різними суб'єктами; розвиток письмових навичок при виконанні індивідуальних завдань (написан-

ня текстів, рефератів); збільшення кількості словникового запасу через призму аналізу та процесу спілкування; ознайомлення з культурними особливостями інших носіїв інформації.

Висновки і пропозиції. Таким чином, враховуючи вищевикладене можна зробити висновки, що завдяки інтерактивному характеру мережі кожна особа здатна на комунікативному рівні поглинути свої знання через взаємодію з автентичними носіями мови. Також підвищується ефективність поставлених завдань під час навчання та здійснюється обрання найбільш наближених тематик для засвоєння учнем/студентом. Окрім того, використання можливостей інтернету є новим у методиках навчально-виховного процесу через вибір способів роботи та змін до підвищення рівня обізнаності викладача. Важливе значення має розуміння вивченого матеріалу, його сутності та засобів за допомогою яких у подальшому засвоюється матеріал. Для учня головним позитивним досвідом є відсутність суб'єктивного критичного аналізу зі сторони викладача, що дозволяє самостійно сформулювати особистісну думку та впевнено використовувати англійську мову. Однак не в кожному випадку така індивідуальність є плюсом. З такою самостійністю наявний елемент помилковості та збільшення рівня неправильного засвоєння матеріалу. Тому під час використання інтернету необхідним є часткова присутність педагога для перевірки виконуваних завдань та надання додаткових рекомендацій, щодо засвоєння матеріалів та можливостей, які пропонуються інтернет-ресурсом.

Список літератури:

1. Barrett B., Sharma P. The Internet and Business English. Oxford : Summertown Publishing, 2003. 198 p.
2. Інноваційні технології англійської мови у світлі ідеї корпусної лінгвістики. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/isp/2008_9-10/7_kaleydoskop.pdf (дата звернення: 20.02.2020).
3. Биков В.Ю., Гриценчук О.О., Жук Ю.О. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології* : колективна монографія. Академія педагогічних наук України. Інститут інформаційних технологій та засобів навчання. Київ : Атіка, 2005. 252 с.
4. Кузнецова Н.Ю. Створення віртуального середовища для вивчення іноземної мови. *Англійська мова та література: науково-методичний журнал*. Харків, 2012. № 19–21. С. 8–10.
5. Мильруд Р.П. Теория обучения иностранным языкам. Английский язык : учебник для вузов. Москва : Издательство Юрайт, 2019. 406 с.
6. Про телекомунікації : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1280-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 12, Ст. 155.
7. Ситдикова І. Комп'ютер поспішає на допомогу. *Іноземні мови в навчальних закладах : науково-методичний журнал*. 2004. № 1. С. 116–119.

References:

1. Barrett B., Sharma P. (2003). The Internet and Business English. Oxford: Summertown.
2. Innovacyini tehnologiyi angliyskoi movu u svitli idei korpusnoi lingvistiki [Innovative technologies of the English language in the light of the idea of case linguistics]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/isp/2008_9-10/7_kaleydoskop.pdf (accessed 20 February 2020).
3. Bykov V.Iu., Hrytsenchuk O.O., Zhuk Yu.O. (2005). Informaciyne zabezpechennya navchalno vyhovnogo procesu : innovaciyni zasobu i tehnologiyi [information support of the educational process: innovative technology tools]. Dystantsiine navchannia v krainakh Yevropy ta SShA i perspektyvy dlia Ukrainy [Distance learning in Europe and the USA and prospects for Ukraine]. Kyiv: Atika, 252 p.
4. Kuznetsova N.U. (2012). Stvorennia virtualnoho seredovucha dly vuvchennia inozemnoi movu [Creating a virtual environment for learning a foreign language]. *Scientific journal: English language and literature*, no. 19–21, pp. 8–10.
5. Milrud R.P. (2019). Teoriya obucheniya inostrannym yazikam [Theory of teaching foreign languages]. English: textbook for universities. Moscow: Yurait, 406 p.
6. Sutdukova I. (2004). Komputer pospishaie na dopomogu. [The computer hurries to the rescue]. *Scientific Journal: Foreign languages in educational institutions*, no. 1, pp. 116–119.